

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku in v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natšne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Vabilo na naročbo.

Ker smo začeli drugo polletje, vabimo uljudno vse prijatelje naših načel, ki niso še naročeni, naj si naročijo naš list ter ga s tem podpirati in zboljšati pomagajo. Podpora duševna pa tudi *materialna* sta pripomočka, da naša načela mej ljudstvom obveljajo in se v njem ukoreninijo. — Naročnike, ki niso še poslali naročnine, prosimo, naj storijo to pred ko mogoče. List se je z današnjim tiskati začel v katoliški tiskarni, kjer bomo, kakor se nadejamo, ceneje izhajali. Na dolgu smo pa še pri prejšni tiskarni. Le, ako nam pošljete vsi ostalo naročnino, zamoremo izhajati. Prosimo tedaj za to uljudno in iskreno. — Opravištvu ima v rokah g. A. Lakner.

Danes priobčimo odgovor sv. Očeta do kardinalov o priložnosti, ko so se mu 16. jun. k osemindvajsetletnici poklonili. Govor je silno važen za nas vse. On nam je vodilo v sedanjih zmešanih časih, kjer marsikateri več ne ve, kaj je prav, kaj ne, kako se imamo zadržati proti novim verskim postavam. — V njem bo najšla tudi častita duhovščina vodilo gledé subvencije, ki se jej ponuja.

UREDNIŠTVO.

Današnji list je izšel v novi tiskarni Mailing-ovi. Pri tej priliki se prejšnjemu tiskarju gosp. Zeitz-u najtoplejše zahvaluje za prijazno, redno in natančno postrežbo gledé tiskanja lista od začetka do konca.

Uredništvo in opravištvu.

LISTEK.

Iz Kanala do Kala.

(Potopisna črtica.)

Začnimo z gostilnico. Upam, da me zastran tega ne denete v število veselih vinskih bratov. Vina se sicer ne branim, časih tudi na tešče ne; to vam pa povém, da me je groza pijanega človeka. Pa kaj bi me ne bilo, saj se ga še voz ogiba. Z gostilnico začenjam zato, ker jo je človek potreben, kedar gré na pot. Če ináš suha usta in če ti prede tam dole po črevah, za Boga milega! kako boš hodil po takih krajih, kjer ti nimajo kaj dati — tudi za lepe krajcarje ne — da bi si dušo privezal.

Meni vsaj, nar brže še marsikomu, ne ljubi se, da bi se komu uklanjal. To mi bo vsak rad priznal, zlasti če je že skušal, da mu je

Odgovor sv. Očeta

na voščila kardinalov o priložnosti 28. obletnice njegovega kronanja se glasi tako-le:

„Bolj ko rastejo britkosti, bolj ko se množijo nasprotovanja, bolj ko se vzdiguje peklenska jeza proti cerkvi Kristusovi in temu svetemu stolu, tem bolj raste tudi v sv. kolegiji trdnost in stanovitnost pri vzdrževanju pravic, ki gredo nevesti Kristusovi in sedežu njegovega namestnika. Te besede, ktere je kardinal-diacon ravnokar izrekel, spričujejo, da v tisti meri, v kateri se zlegi množijo, raste tudi v Vas moč in trud, s katerim se bojujete proti njim. In tako mora biti, ker tudi Vi morate z mano sodelovati pri oskrbovanju in vladanji vesolne cerkve. In res vidimo, da mej tem, ko je cerkev tlačena in preganjana, se v Rimu vedno več poprašuje po pravilih, za svet in za rabsodbo. Kongregacije imajo bolj pogosto svoje seje, in zdi se, da katoliški svet ima bolj, ko kedaj, nepremakljivo vprte oči v to središče edinstnosti in ta sedež resnice, da dobi od tukaj luč in vodilo v strašnih bojih, ki svet pretresajo.

In ker je Bogu dopalo, da sem začel devetindvajseto leto papeževanja, zdi se mi ta priložnost ugodna, da ponovim nekatere akte (dejanja, čine), ki se ne smejo dolgo pozabiti, da ne pridejo v zmoto ljudje dobre vere, in da ne damo povoda sovražnikom sklicevati se na stare navade.

V nazočnosti tega sv. kolegija toraj, ki me obdaja, ponavljam najslavesnejše

Gorjé, kdor se vseda
Za tujo mizo . . . . .
Vsak grizlje mu preséda,
Požirek vsak mu zagrení.

(Jenko).

Naredil sem enkrat za vselej križ pa sem rekel: Ne bo dal, da bi kedaj s kom kosti obiral. Kedar greš kam, zadrigni v mošnjico kar imaš okroglega. Živi zmerno, plačaj poštno pa ne bodi nikomur v strahu. S tem pa nočem reči, da mora vsakdo tako delati. ne! Če si dobrega želodeca in če ti krajcar ne gré rad izpod palca, le potrka na sosedove vrata. Če pa greš v gostilno, ne hodi v tako, kjer jedi premalo belijo pa preveč solijo. Trpel bi želodec, še največ pa mošnja.

Pripeljal sem se (kedaj, ne povem) s tovarišem s Tominskega. Ko sva prišla do Kanala, zanimal je naji naj bolj kamenén most čez Sočo. Pa je tudi res mojstersko delo,

proteste proti posilnemu prisvojenju svetne oblasti svetega sedeža, proti bogoskrunskemu oropanju cerkva, proti odpravi cerkvenih redov, in sploh proti vsem bogoskrunskim dejanjem, ktera so izvršili sovražniki cerkve Kristusove.

Da ponavljam te proteste, k temu mi daje priliko tudi druga izvanredna okoliščina. Nedavno so mi bile izražene deloma pismeno neke želje, ki merijo na to, naj se sprijaznim z novimi dogodki. Zadnje pismo, ki ga imam še na mizi je pisano prav mirno in spoštljivo. V njem je rečeno, da, ker sem namestnik Boga miru, naj odpustim vsem sovražnikom cerkve, in naj prekličem vsa izobčenja, s kterimi smo odložili njihovo vest.

In tukaj zapomnite si, da prekucuhi (revolucionarji) so dveh vrst: ena je revolucijo izmislila in prignala do konca, druga se je te držala in je sanjala o sreči, napredku in ne vem kakem zemeljskem raji, in ni previdela, da namesto tega bo žela osat, trnje in vsake baže nadloge.

Prvi so trdovratnega srca, faraoni naše dobe, trdi kakor naklo, kterih ne more omečiti še večja dobrota. Drugi pa (in k temu spadajo oni, ki mi govorijo z rahlim glasom in mi pišejo z občutki zmernosti) vidivši, da zemeljski raj je zginil, da dobrotam, bogatijam in sreči, o kteri so sanjali, je sledila cela povodenj zlegov z neizmernimi nakladami in bremení, čutijo nemir v srci in me spominjajo na občutke miru.

Ali kak mir morem imeti ž njimi?.. Se kesajo? . . . In kaj pomaga? Tudi Sa-

Sezidal ga je lah Picco l. 1816. Trg Kanal*) je na levem bregu Soče. Hiše na desnem Sočinem obolu spadajo že k Gorenji vasi. Imé ima najbrže po Kanalu ustran fajmoštrovega**) vrta.

*) Stare listine in knjige imenujejo Kanal — da ga ločijo od drugih krajev istega imena — Canal di Ronzina (Canalis Ronzinae). V Benetkah l. 1776 natisnena Historia della Republica Veneta pravi tako-le: Canal di Ronzina, ch'è nell'estremità del Friuli appresso il Lisonzo. — Pis.

**) Meni je nemški Pfarrer slovenski fajmošter. Župa (fara) in župnik (fajmošter) je iz Dalmatinskega in nekterim prav všeč. Morebiti bi bilo pa bolje fari reči duhovnja in fajmoštru duhovnik, kakor že kaplanu pravijo obhodnik. — Farman pomeni na Notranjskem fajmoštra, sicer pa uda farine soséske. — Glej Marn Metelko v slov. slovstvu str. 128. — Še nekaj. Nekdo je pripil uradnemu pismu naslov: Župa Kanalska. Segav možicelj je pa brž uprašal: Čegava (župa)? Segalova ali — fajmoštrova? Jaz mislim, da če smejo čehi tancati, smemo tudi mi imeti — fajmoštre. — Pis.

vel je čutil težave, ko se je bil smrtno ranil in je, da bi se rešil, prosil vojaka Amalečana, naj ga umori. „Stopi na me, in me umori, zakaj težave me obhajajo.“ In ta se je predrznil prebosti ga in vzeti mu še tisto malo življenja, ki mu je bilo ostalo. Pa za njegov greh ga je David kaznoval, ki ga je dal umoriti.— In kaj se zahteva? da naj postanem proti njem vojak Amalečan? ali da naj papež posnema samomor nesrečnega Savla?— O nespametni svetje! Pa, ako Amalečan ni utekel najhujši kazni, katero mu je David prisodil, ali bi mogel namestnik večnega škofa naših duš uiti kaznim, ktere bi mu prišle od Boga?

Zahteva se mir, zahteva se pomirje, zahteva se, skoraj bi rekel, nek modus vivendi! Ali kako se more zgoditi to z nasprotnikom, ki neprestano drži v rokah modus nocendi, m. auferendi, m. destruendi, m. occidendi? — Ali je mogoče, da se mir zveže z nevihto, mej tem ko ta rujove in buči in vse prekučuje, izriva in posipa, kar jej stoji proti?

Kaj storimo toraj Mi? Mi, o častiti bratje, katerim je rečeno: „Stojite v hiši Gospodovi in v vežah hiše našega Boga“. Mi bomo stali združeni se škofi, ki na Nemškem in v Braziliji in v vsej cerkvi katoliške spričujejo čudovito stanovitnost in trdnost. Mi se združimo z njimi in z vsemi Gospodu zvestimi dušami v molitvi in v prošnji, naj Bog odpusti slepim, naj da nam potrpljenje in stanovitnost ne za to, da bi se z našimi nasprotniki z mečem v roki bojevali, ampak, kakor se je Jezus Kristus s križem bojeval, tako se poslužujemo mi tega orožja in molimo za nje, akoravno se njihovim načelom ne pridružimo, in obsojujemo one kilavce, ki ponavljajo v svoji lenobi: „kaj je storiti?“ .. „kako

Naredile ga niso roke, ampak voda sama. Ta kanal veže Sočo s potokom v Gorenji vaši. Posebno lepoto daja Kanalu farna cerkev. Pa je tudi res lepa in je lahko lepa, saj jo je moglo zidati in lepšati vse, kar je bilo takrat živega na Kanalskem.

Tedanji arhidiakon goriški — imé njegovo mi ni znano — je zaukazal, da morajo vse podružne cerkve tudi v denarjih pomagati, kar so tudi storile. Cerkve na Banjšicah, v Deskli, na Gorenjem polji in v Levpi so dale po 135 lir. Avška in ročinjska pa po 225 lir. Vse vkup 990 lir ali 196 gl. 35 kr. našega denara. Stopimo v njo. Naj prej ti dá v oči veliki oltar iz najčistejšega kararskega marmorja. To ti je mojstersko delo! Oglej ši na njem podobi sv. Valentina in sv. Ivana Nep. pa povéj, ali se dá kaj lepšega iz kamena izsekati. In oltarna miza, kaj pa ta? Gledati, občudovati se dá, popisati pa ne. Cerkev je bila nekdanj vsa gotična. Pozneje so jo širili, le prisbiterij so pustili tak, kakoršen je bil. Lepa gotična okna v njem zamenil je nekdo s štirivoglatimi. Najbrže je to storil kak kratkoviden fajmošter. Da kratkoviden bil je gotovo, če ne na očeh pa na pameti! Teško je kaj tacega iz peresa pu-

je delati?“ Nespametno prašanje, vredno črvov, ne pa ljudi.

Bodite toraj srčni, danes nam daje srčnost Marija presveta, katero častimo pod naslovom: „pomoč krščanstva“. 24. maja, ki je odmenjen temu prazniku, smo obhajali letos prihod sv. Duha, ženinina Marijinega. Ta okoliščina naj poveča našo srčnost. Kakor je Marija podpirala enega Pija, da je ponosnega Turka premagal, kakor je drugega Pija podpirala, da je zmagal prevzetnost velikega cesarja, tako naj podpira zdaj najmanjšega Pija in njegov sedež, ki je obdan od tisoč raznih sovražnikov. In kakor je zmagala pri otokih Echinadah (burzolari), kakor pri Savoni, tako naj pride dan, da zmaga pri sv. Petri.

Bog naj blagoslovi mene, svojega nevrednega namestnika, in naj blagoslovi Vas, moje sodelalce pri oskrbovanji njegove cerkve, in s tem blagoslovom naj umiri naša srca v ognji svoje ljubezni. Ravno ta blagoslov naj pride tudi čez škofo, čez cerkvene redove, posebno čez uboge nune, ki so tako mučene in stiskane; naj pride nad družine, očete, matere in nad vse in naj bo zastava večnega blagoslova, kterega nam Bog dá na konci našega življenja.]

Benedictio etc.“

Dopisi.

S Kobarida 30. junija. Kar piše „Glas“ v listu 26. v uvodnem članku: „Ali hočete denarjev“ o razbitih uratih i omari neke farne knjižnice, gotovo meri na duhovne kobariske okolice. Nam vsaj ni znano, da bi se bila kje drugod, nego pri nas ustanovila farna recte dekanijaska knjižnica sè podporo Stremayerjevih „grošev“. Ker nas pa „Glas“ v imenovanem

stirati, pa človek ne more drugače. Naši predniki so v tem preveč zagrešili. Oltar so zidali l. 1760. Potrosili so zanj, kakor pravijo, 4000 gl. dobrega denara.

Cerkve ima še dva stranska oltarja tudi iz marmorja. Posvečena sta sv. Antonu Pad. in Marijinemu presv. Srcu. Zadnji je ob enem tudi bratovski oltar. Sv. Antona oltar ima prav lepo podobo na platnu. Slikal jo je sloveči Schiavoni v Benetkah za 600 gl., če se ne motim.

O kanalski cerkvi in tudi o Kanalu dalo bi se še marsikaj zanimivega povedati. Gradiva ne manjka, le roke ni, da bi ga zbirala. Povedal bi lahko tudi jaz še nekaj, pa ne maram. Bralci bi mi lahko očitali, da sem predolg, kar pa ni moja navada.

Cerkve zapustivša, ozrla sva se še enkrat po trgu, potem sva šla naprej. Moj tovariš je šel proti Gorici, jaz sem jo pa zavil pri gostilnici k „zlatemu levu“ nekoliko na levo po precej široki in še snažni ulici, kraj ktere vidiš voz pri vozu. Tu so kanalski vozniki domá. Tú je contrada vetturini, rekel bi Goričan. Konec ulice stoji lepo dolgo poslopje. Pred leti so v njem lan gladili in svilo vlačili. Zdaj je pa skoro prazno.

članku popolnoma napak sodi, se nam zdi potrebno, da v popravo onega članka čest. čitateljem „Glasa“ povemo vso resnico.

Prvo mi nismo prosili grošov za sé, temuč smo le skupno prošnjo podpisali, da naj bi se iz znane subvencije kak znesek odločil za dekanijasko knjižnico v Kobaridu, koje potrebo smo uže davno čutili, ali zarad pomanjkanja rerum gendarum se je reč zavlekla do l. l. m. maja, ko smo za trdno sklenili knjižnico ustanoviti, i pa podati zgoraj omenjeno skupno prošnjo za podporo.

Drugo, ad personam razdeljene groše nismo utaknili v svoje žepe, ampak kupili smo omaro trdnih vrat in nakupili mnogo dražih podučnih i znanstvenih knjig i se naročili na časopise, kakoršnih posamezni ne moremo kupovati.

Kdor dvomi nad tem, tega vabimo v Kobarid, da se prepriča se svojim očesom.

Konečno še dostavim, da smo se zavezali v pravilih ne samo Stremayerjeve groše dati za knjige, ampak še z vsakoletnimi doneski pripomoči, da bo naša knjižnica zadostovala vsim našim potrebam i ustrezala zahtevam časa.

Duhovni kobaridske okolice.

Iz Velikega dola 29. junija. Dne 17. maja nam je slana krompir, fižol in po nižavah tudi trto uničila; dne 13. 14. in 15. junija pa nam je siloviti vihar zopet obrasli fižol, turšico, vsakovrstno sadje, in trto pomandral, otrešel in polomil tako, da je bilo človeku, ako bi ga ne bilo upanje v boljšo prihodnjost in v milost božjo, tolažilo, za obupati. Ali glej, po vsakem teh zla, je narava, s pomočjo gorkih, solčnih žarkov v malo dneh otožna človeška srca zopet z veseljem napolnila. Dne 20.

Stopimo naprej. Pot se vije med poljem kraj Soče. Če se na desno nekoliko nazaj ozreš, imaš pred očmi lep grad. Podoben je nekoliko onemu v Schoenbrunu pri Dunaji. Bil je že v marsikterih rokah. V poznejših časih je princesinja Baciochi v njem gospodinila. Zdaj je prišel v last Francoskemu vojvodu de Blacas. Grad je prav lep, posebnih znamenitost pa nima. Kar je bilo kaj vrednega v njem, spravili so v Pariz, le zbirko lepih kamenov in nekaj dragocenih slik na platnu so tú pustili.

V četvrtu ure prideva do Bódreža, rojstnega kraja našega Staniča. Vas je čedna, sosebno že zato, ker ima vsaka hiša svoje dvorišče. Tu ne najdeš, da bi gnojnica po poti tekla. Vsaj jaz je nisem videl. Naši kmetje vedno tožijo, da imajo premalo gnoja, če jim pa sto in stokrat rečeš, da so tega sami krivi, verjeli ti vendar ne bodo. In ko bi jim vse kmetijske šole vkup to pravile, ostali bodo pri svoji trmi. — Pojdiva naprej, da naji ne bo kedó po strani gledal. Kmet ne vidi rad, da mu „gospod“ pravi, kako naj se repa seje ali pa krompir ogreba.

(Dalje prih.)

junija ob 6 $\frac{1}{2}$ zvečer se silno drznostjo prihrumé sivi oblaki nad našo občino, ter začela je suti tako velikanska toča z viharjem vred, da je od četrt do pol funta tehtala. Pobila je mnogo šip, opek po-stre-hah in v odraščene, drevesne veje je znamenja vtiskala, tako da je v enem četrtu ure skoro vse pokončala. Ubogi ljudje so straha jokali. Opomniti moram, da jaz pisatelj teh vrstic, še vedel nisem, kaj hoče reči strah do tistega dneva, posebno ko sem se spomnil, da dvoje otročičev, eden od petih, eden od sedem in pol let, je na paši; mislil sem si za gotovo, vaju bo toča pobila, ali k sreči, kjer sta pasla, nij bila tako huda, pa vendar 14letni deček še drugi dan glavo stiskaje toži, da ga glava, od toč-nih udarcev otekla, močno boli; zgoraj imenovani 5letni fantič pa pod milim ne-bom, ki ni imel družega varstva, začel je klicati: Bogec moj! Bogec moj! in glej, toča mu nij dosti žalega storila, kakor na glavnem prstu desne noge ga ga je do krvi ranila. Razvidite dragi čitatelji osodo naše občine, ker ravno letos, ko je huda zima uže prihodnje jesenske pridelke povžila, je ta silna ne-vihta uže prej dozorele pridelke uničila tako, da v marsikaterem oddelku še za neposrednje davke nij pustila, ker odbiti zarod in pomandrano in pobito žitno klasje ne more več narava nepoškodovano storiti.

Opomniti moram, da priprosti ljudje imajo o toči prevelikokrat popolnoma napačne misli in Bog vé kaj tirjajo od duhovnov, pa le Bog je vsegamogočen in ne imejte tako slabe vere, ampak vsak naj si v kazni prišteva, kar ga je zadelo.

Konečno naj še pristavim, da začetek šole ob 9.tih je prezgodaj, ker skoro vsi otroci, ki v šolo hodijo, tudi pašo oskrbujejo in ker se ravno ob 9.tih še na paši znajdejo, ne morejo o pravem času v šolo priti ali pa celo izostanejo. S tem se otrokom velika krivica godi, kmetu namreč nij mogoče samo od omike živeti, mora se tudi dela poprijeti. Naj bi se šola za eno uro skrčila, to je do 10.tih predpoldnem vsaj poletni čas, dokler so otroci tudi pastirji. Pa naj kdo drugi kaj družega nasvetuje.

Ogled.

Avstrija. Za naše liberalne ustavoverce so slabi časi nastopili, čeravno niso že zdaj pasji dnevi. Komaj so se nekaj oddahnili in pomirili od strahu, kojega jim je uzročila nepričakovana sprememba v vojnem ministerstvu in pri českem namestništvu, prišle so njihove pljuče in možgane v še hujšo zadrego. — Po dolgem čakanji je prinesla 26. jun. uradna „Wiener-Zeitung“, da so Nj. Velič. za c. kr. namestnika na *Moravskem* mesto Weber-ja imenovali zlahtnega *Possinger-Choborski-ja*, dosedaj sekcij-skega načelnika pri poljedelskem ministerstvu. Dunajski „Vaterland“, ki osebe pobro pozna, vošči ministerstvu srečo k

temu imenovanju, da si je ustavoverec, in pravi: „Possinger ni toliko zaupen mož nemško-liberalne stranke, temveč cesarjev, in to nam daja zaupanje. Weber pomeni v Pragi manj kot Koller, in Possinger na Moravskem manj kot Weber, da vlada še hoče nepogojno zatreti opozicijo. Centralistični sistem je že dosegel svoj vrhunec in se pomika že k zapadu. V dotičnih krogih je morala predreti misel, da je treba *porazumeti* se z opozicijo. Possinger ima na Moravskem, Weber na Českem pot pripravljati—narodnemu namestniku ali *kanclerju*.“ Da previdni „Vat.“ tako piše, pomeni nekaj.

Kako pa se zadržijo naši veliki liberalni listi pri tem imenovanju? Med tem ko so bili glavo zgubili pri spremembi v vojnem ministerstvu in so se pomirili nekoliko še le, ko je uradna „W. Z.“ kasneje prinesla iz pozabljivosti (?—ker so ustavoverci in bratje Ogritako lahkoverni, ne kratimo jim tega od-duška) izpuščeno lastnoročno pismo do gr. Andrassy-a, — *delajo se* pri Possinger-jevem imenovanju *mirne*. „Vaterland“ pravi, da so pooblaščenci dotičnega časnikarskega ministra gotovo vse „fiakerje“ ono popoldne v najem vzeli, da bi za časa obdelali ne majheno število ustavoverskih listov, kar se jim je tudi posrečilo. Tedaj oni se delajo mirne. Privoščimo jim tudi to.

Avstrijski prusaki so imeli sopot strankarski shod (Parteitag) v *Warnsdorf-u*. Bil je že izid shoda v Kremsu smešen, kar tajijo ustavoverni listi, v *Warnsdorf-u* so se še bolj „blamirali“, dasiravno ni bil med njimi vodja liberalne nemške stranke glasoviti dr. *Herbst*. Še „*Neue fr. Presse*“ se le sili biti zadovoljna s tem shodom. — O shodu v Krems-u moramo še povedati, da so se oni strankarji, kojih program je, potlačiti in zatreti vse slovanske narode takraj Litave, potegnili za tlačene Saksonce (nemce) na Sedmograškem (!). — Ogritak jim smejejo rekoč: Brate, pometaj naj pred pred svojim pragom.

Česko. Agitacija med staročeško in mladočeško stranko za volitve v deželni zbor je živahna. Mladočehi so tudi že razglasili *skupno* (zadnjikrat smo rekli, da se ne bo skupno zgodilo) svoje kandidate. Sredstvo, katerih se poslužujejo Mladočehi, pri svoji agitaciji, presegajo vso mero in dozdej znano nedostojnost. Gnjusit se človeku, ki ima le nekoliko sočutja do nesrečnega slovanskega naroda, kaj takega čitati. Pri tem zaničljivem, od vseh poštenih ljudi, bodisi katerikolega naroda, obsojenem poslu, *bratijo se ljubezljivo nemški liberalci, zagrizeni tlačitelji Slovanov*, — z *Mladočehi*. „Slov. Narod“, in neki drugi slov. list jim pojeta sekund (!). — Pečat izdajalstva vam bo zgodovina neusmiljeno in neizbrisljivo pritisnila.

Sicer se ni bati, da bi ne zmagala konservativna staročeška stranka; to sluti celo „*Neue fr. Presse*.“ — Imenik kandidatov konservativnih kaže malo plemenitažev in malo duhovnov. To je zname-

nito. Staročehi hočejo s tem zavrniti sramotno obrekovanje Mladočehov, češ, da stari nameravajo vpeljati nekdanji feudalizem in da so ultra-klerikalni.

Obiskovanje ruskega velikega kneza *Konstantina Nikolajeviča* našim liberalnim ustavovercem tudi nič kaj ne diši. Prišel je v saboto 27. jun. v imenu ruskega cara na Danaj se sijajnim spremstvom, da se pokloni Nj. Veličanstvu svetlemu cesarju kot vitezu reda sv. Jurja, koja čast mu je ruski car Nikolaj podelil pred 25 leti, ker se je Nj. Velič. hrabro obneslo v madjarskem punktu l. 1849 pri mestu Raba. Le-to obiskovanje je sopot nov dokaz, da se prijateljstvo med Rusijo in Avstrijo vedno bolj utrjuje. Svetli cesar so kneza sijajno in prijazno sprejeli in častili. — Da to našim prusakom in madjarski oholosti ne dopada, ni treba dokazovati.

Ogrsko. Neka huda otožnost se je poprijela Madjarov, ki so vsled pogodbe l. 1867 v svoji sanjariji si zidali zlate gradove v oblake. — V teku 7 let so tako globoko zabredli, da ne vejo, kako si pomagati. Nimajo ne denara, ne kredita. Vsa njih administracija je razjedena po nevednosti in podkupljivosti madjarskih uradnikov in oskrbnikov. Kupčija je vsa mrtva. Sposobnih mož nimajo nikjer. To je hudo za madjarsko oholost. Vender so spregledali, da ne tajijo in v tem so velike hvale vredni.

Zato se poslužujejo drakoničnih sredstev, da bi podkupljivosti v okoliš prišli. Bojijo se pa ministri sami, da se še pred l. 1877, v katerem bi imela pogodba, l. 1867 sklenjena, pregledati, se madjarsko gospodstvo razkadi.

Vnanje države. Pruska vlada čedalje bolj napreduje na poti, ktero je nastopila proti kat. cerkvi. Škofijo Gnezno-Poznansko, krivično izpraznjeno, oskrbuje po *svetnih* oskrbnikih, ker dotična kapiteljna sta se branila, kakor prepoveduje cerkveno pravo, iz svoje srede izvoliti oskrbnika mesto zaprtega škofa *Ledochowsky-a*. V *Fulda-i* so se 21. junija zbrali ostali pruski škofi, ki niso še zaprti. Posvetovali so se o važnih rečeh, to je gotovo; o katerih pa in kaj so sklenili, zunaj njih živa duša ne more zvedeti.

Vladni organi hočejo vedeti, da škofi mislijo mirnejše postopati proti vladi in, ako bi mogoče bilo, z njo se porazumeti. Bomo videli.

Francosko. Ustavni odsek je zavr-gel z veliko večino predlog *Kasimira Perier-a*; da se republika *stalno* razglasi. Napoleonovi privrženci vedno drznejši postopajo. Vlada je zato preiskala stanovanja bonapartističnih kolovodjev, tudi pri Rouher-u, nekdanj desni roki Napoleona III. Najšli so dovolj pisem, ki razkrivajo, kako daleč je že segla skrivna agitacija in zarota. Mac-Mahon, president franc. republike, je zato očitno povdaril, da ne da iz rok predsedništva, ktero mu je nar. skupščina za 7 let izročila, naj pride kar koli. Preteklo nedeljo je ogle-doval blizo Pariza zbrane polkove s tako sijajnim spremstvom, kakor se je le v

naj ugodnijih slučajih za časa Nap. III. zgodilo. — Polkovi in ogromno število zbranega ljudstvo ga je sprejelo z živahnimi, navdušenimi živoklici. To pomeni, da se ne ustraši, če treba, tudi z mečem ohraniti si predsedništvo, katero mu odtegniti nameravajo republikanci levičarji.

Španjsko. Vender zamoremo enkrat kaj gotovega in sicer veselega zaznamovati iz španjskega bojišča. Odločivna bitka, ktera se je dan za dnevom pričakovala, je bila. *Karlisti so pod Don Alfons-om sijajno zmagali pri Estelli.*

Gen. Concha, poveljnik rep. armade, je padel v bitvi; 26. in 27. junija so republikanci napredovali na Estelskih valih, ali 28. so Karlisti z vso silo nanje planili, da so republikanci v divjem begu se razkropili čez 7 ur daleč od Estelle. Zmaga Karlistov je gotova in sijajna. Zgubili so republikanci na 4000 mož, tudi Karlisti so trpeli. Bog daj pravičnemu potezanju Karlistov precej zmago, da se krv ne bo več prelivala in da enkrat mir nastane na nesrečnem Španjskem. Nek domači slovenski (čemo reči, ustavoverski vladni) list je pred nekoliko časa izrekel pohlevno željo, da bi Bourbonsko spako (!), Karola VII. skoraj vjeli. — Kaj reče zdaj, ko se je Concha-i nekaj še hujšega prigodilo? Vsa sporočila o punktu v Karlistovski armadi so izmišljena, pač pa resnična o ustaji v rep. armadi.

Razne vesti.

Nesreča. — 28. t. m. okolj 4 popoldne je treščilo v Brezjih (Monte magiore) zraven Nedize, najbližna duhovnja na Beneškim od (Breginja) v cerkev. Nesreča pomilovanja vredna. 5 žensk (4 deklini in 1 možena) je na mestu vsmrtilo (3 so bile močno ožgane) in dve druge je tako ranilo, da je ena njih že vmrla; torej 6 mrličev. Ako bi omenil, da so imeli oni dan ples, bi lahko dostavil, da je tudi ta nesreča *caso, che non è caso*, pa bi bilo za naše naprednjake preveč mračujoško.

Audiat et altera pars. — Dopisnik tega je že pred 15 leti stavil prašanje v cerkv. časopisu Sion-u, ktero da je pravo leto smrti sv. Janeza Nepomučana? Kolikor mu je znano, se nihče na-to prašanje oglašilini. — Ker se je o tej zadevi nekoliko v Glas-ovi št. 24. in 25. razpravljalo, nadjam se, da mi učeni g. dopisnik ne bo zameril, ako spregovorim tudi jaz o tem kaj malega, da se prašanje bolj razjasni.

V Glasu št. 25. t. l. je stavljeno leto smrti sv. Janeza Nep. 1390, ktero se mi dozdeva neverjetno iz dveh uzrokov:

1. Zarad spoštovanja izročil sv. cerkve, ktera je gotovo to zadevo lehtno prevdarila, preden je življenje tega svetnika razglasila. Ona govori v svoji legendi, da je bil sv. Janez spovednik kraljice Joane (umrle 1386?), ne pa Sofije, s ktero se je bil kralj Venceslaj še le po smrti Janeza Nep. poročil. Jaz verujem več cerkvi, kakor zgodovinarjem, ki so sto ali več let po smrti tega svetnika živeli.

2. Zarad starodavne navade sv. cerkve, ki obhaja praznik svetnika dan njegove smrti, ako nima kakega posebnega pravičnega uzroka ga na kak drugi dan stanovitno preložiti. Cerkev obhaja god sv. Janeza Nep. dne 16. maja. Legenda govori, da je bil ta svetnik v predvečer vnebohoda J. K. (in per-vigilio D. cae Ascens.) umorjen. Ako bi se bilo to usmrtenje l. 1390 zgodilo, bi se bil moral obhajati praznik dne 12. maja, kar tirja zlato št. 4 in nedeljska čerka b onega leta, v katerem je bila velikonoč 3. apr. in dosledno vnebohoda J. K. 12. maja.

Hočemo imeti vnebohoda J. K. 16. maja, treba iskati velikonoč 4 dni poznej, namreč dne 7. aprila, kar je bilo l. 1387, kar svedoči zl. št. 1 in nedeljska čerka f. In ravno to poslednje leto, namreč 1387, utegne naj gotovejše biti smrtno leto sv. Janeza Nepomučana.

Da se je v legendah vrinila letnica 1383 (v breviarju je ni) vtegne izhajati iz pomote latinske v tistem času navadno pisane letnice MCCCLXXXVII, da se je v starih spisih drobna čerta pri V spregledala —?

Prijazen odgovor se od učenjakov prijazno pričakuje.

(Srečipavski)

Domače stvari.

(*Nove zvonove*) za cerkev n. Ignacijia v Gorici bodo prevzvišeni nadškof v saboto menda na Travniku blagoslovili po osmi uri. Vsih 5 zvonov tehta 47 centov in 48 funtov. Po vrsti imajo štirji večji te-le glasove: D, E, Fis, A. Delo je lepo in natančno izvršeno in vidi se, da si je mojster vse prizadejal v resnici izvrstno zvonilo izgotoviti.

(*Pri oo. kapucinih*) bo 12. 13. in 14. t. m. tridnevica na čast sv. Bonaventuri o priliki 600 letnice. Prvi dan bo ob 10. uri peta

maša z izpostavljenim Najsvetejšim, popoldne ob 5. uri blagoslov. Druga dva dneva bodo opravila, kakor prvi dan s tem razločkom, da bo maša ob 6. uri. Konec tridnevniči bo v sredo, o 5. uri bo kratek govor, litanije in zahvaljena pesem.

Iz Škrbine na Krasu poroča se nam: Nesreča nesreči roko podaja. Slana je 17. maja po dolinah, 14. junija burja po bolj vzvišenih krajih močno škodovala; 20. in 21. u. m. pa toča. V Škrbini sicer je v saboto zvečer ob 7. uri le po vasi in okoli vasi tolkla. V Gorgjanskem pa huje razsajala. — V nedeljo po noči smo mislili, da bo konec sveta, tako je gromelo in treskalo. Žalibog, da je toča pri Komnu, Pliskovici in še po drugih krajih gorenjega Krasa vse uničila. Marsiktero ako zdihuje: Moj Bog, kaj bo z nami.

Listnica uredništva. Gosp. K.; Prihodnjic; prekasno (še le danes) došlo.

Prodaja OGRSKEGA VINA

na vedro (emer) po 40 bokalov,
BELEGA po gl. 9 do 12 vedro
CRNEGA „ „ 9 „ 13 „

Seppenhofer-jevi drogerij

na Travniku

(nasproti nadškofijske kapele);
kjer je tudi založba
žganja iz ogrskih
tropin

po gl. 24 do 28 vedro (emer.)

Od leta 1707

Svetinja za napredek

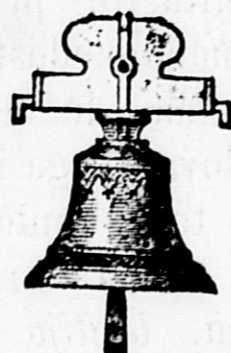
Svetinja za zasluge

ALBERT SAMASSA

C. KR. DVORNI ZVONAR,

izdeljevalec strojev in raznoterega orodja pri gasenji ognja
v Ljubljani

priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon tudi 40 centov teže zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste

brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja

14 svetinj